

Sprawozdanie stenograficzne

z rozpraw

galicyjskiego Sejmu krajowego.

6. posiedzenie 6. sesji 3. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 16. kwietnia 1875.

Treść: Ukonstytuowanie komisji wydziałowej i statutowej. — Pisma c. k. prezydium namiestnictwa z złożeniem do łaski marszałkowskiej projektów do ustaw w przedmiocie zamiany zawartych w ustawach miar i wag na metryczne, tudzież o ochronie własności polowej, oraz sumarycznego preliminarza funduszków indemnizacyjnych na rok 1876. — Dalszy ciąg spisu petycyj wniesionych do Sejmu. — Odpowiedź komisarza rządowego na interpelację p. ks. Zawadowskiego w przedmiocie wydania ustaw, zapobiegających lichwie. — Wniosek p. Władysł. hr. Badeniego w przedmiocie przekazania komisji memoriału Wydziału krajowego w sprawie taryf kolejowych. Wyjaśnienie komisarza rządowego, i odesłanie memoriału do komisji. — Pierwsze czytanie i odesłanie do komisji budżetowej przedłożenia rządowego z zamknięciem rachunków funduszków indemnizacyjnych. — Pierwsze czytanie i odesłanie do komisji administracyjnej sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie organizacji zakładów leczniczych we Lwowie i Kulparkowie. — Pierwsze czytanie i odesłanie do komisji kultury krajowej sprawozdania Wydziału krajowego o stanie krajowej szkoły gospodarstwa lasowego. — Pierwsze czytanie i odesłanie do komisji budżetowej sprawozdania Wydziału krajowego o wydatkach na szkołę weterynaryi preliminarzowanych na rok 1876. — Pierwsze czytanie i odesłanie do komisji kultury krajowej sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wniosku pośła Skrzyńskiego o utworzeniu biura górniczego. — Pierwsze czytanie i odesłanie do komisji edukacyjnej sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie tłumaczenia art. 12 ust. kr. z d. 2 Maja 1873. o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego. — Wybór komisji edukacyjnej. — Sprawozdanie komisji petycyjnej nad petycjami Władysława Sidorowicza i Konstantego Olszewskiego o przyzwolenie na udzielenie zaliczki w wysokości całorocznej płacy. Przyjęcie wniosków komisji po przemówieniach pp. hr. Golejewskiego, Antoniewicza, Pietruskiego i sprawozdawcy.

Początek posiedzenia o godzinie 11. 15 min.
rano.

Posłów obecnych 109.

Przewodniczący: J. E. hr. Alfred Potocki, Marszałek krajowy.

Sekretarze: pp. Abrahamowicz, Józef Badeni, Józef Jasiński, ks. Zakliński.

Ze strony rządu: J. W. Oswald Bartmański, c. k. Wice-prezydent Namiestnictwa.

J. E. hr. Marszałek. Ponieważ dostateczna liczba posłów się zebrała, więc zagajam posiedzenie.

Podaję do wiadomości Wysokiej Izby, że przeciwko protokółowi 5. posiedzenia nie wniesiono żadnych zarzutów, protokół zatem jest przyjęty.

Komisyja dla zbadania czynności Wydziału krajowego ukonstytuowała się i wybrała przewodniczącym p. Hóppena, zastępcą przewod. p. Dunajewskiego, sekretarzem p. Spławińskiego; również ukonstytuowała się komisya statutowa i wybrała przewodniczącym p. dr. Smolkę, zastępcą posła ks. Czartoryskiego, sekretarzem posła Waygarta.

Jest odezwa Prezydyum Namiestnictwa, proszę p. sekretarza o jej odczytanie.

Sekretarz p. Abrahamowicz (czyta).

Wasza Ekscellencyo!

Na mocy Najwyższego upoważnienia z dnia 24. Lutego b. r. i w skutek reskryptu Pana Ministra handlu z d. 3. b. m. l. 9926 mam zaszczyt złożyć do łaski marszałkowskiej jako wniosek rządowy projekt do ustawy względem przemiany zawartych w ustawach krajowych oznaczeń miar i wag na miary i wagi metryczne, dołączając motywa do tej ustawy.

Racz Wasza Ekscellencyo zamieścić to przedłożenie rządowe na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń sejmowych.

Przy tej sposobności proszę przyjąć zapewnienie o mojem wysokiem poważaniu.

Gołuchowski w. r.

Lwów d. 16. kwietnia 1875.

Wasza Ekscellencyo!

Na mocy Najwyższego upoważnienia z d. 1. b. m. i w skutek reskryptu pana Ministra rolnictwa z dnia 2. b. m. l. 3914 mam zaszczyt złożyć do łaski marszałkowskiej jako wniosek rządowy, projekt do ustawy o ochronie własności polowej, dołączając sprawozdanie zawierające motywa do tego projektu.

Racz Wasza Ekscellencyo zamieścić to przedłożenie na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń sejmowych.

Przy tej sposobności proszę przyjąć zapewnienie o mojem wysokiem poważaniu.

Gołuchowski m. p.

Lwów 16. kwietnia 1875.

Wasza Ekscellencyo!

Na mocy upoważnienia Wys. c. k. Ministerstwa skarbu z d. 6. b. m. l. 8816. mam zaszczyt złożyć do łaski marszałkowskiej jako przedłożenie rządowe sumaryczne preliminarze funduszów indemnizacyjnych dla Galicyi wschodniej i zachodniej i Wielkiego Księstwa Krakowskiego na rok administracyjny 1876.

Racz Wasza Ekscellencyo zamieścić to przedłożenie na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń sejmowych.

Przy tej sposobności proszę przyjąć zapewnienie o mojem wysokiem poważaniu.

Gołuchowski m. p.

Lwów d. 16. Kwietnia 1875.

J. E. hr. Marszałek. Postąpi się z temi przedłożeniami podług regulaminu. Teraz proszę p. sekretarza o odczytanie petycyj, które złożono do łaski marszałkowskiej.

Sekretarz p. Abrahamowicz (czyta).

Spis petycyj wniesionych po dzień 15. Kwietnia 1875 r.

33. Florkiewicz Julusz Ozdoba przez posła Skrzyńskiego w sprawie zniesienia prawa propinacji.

34. Kreutzer Jakób lekarz w Tarnowie, przez p. Rutowskiego, w sprawie złożenia go z urzędu ordynariusza szpitalnego.

35. Wasylkowa gmina, przez p. Erazma Wolańskiego względem wypłacenia 553 złr. 59 ct. za budowę drogi Czortkowsko-Skalskiej.

36. Roztoki gmina, przez p. Michalskiego, o wynagrodzenie za grunt na wybieranie szutru dla publicznej drogi oddany.

37. Jezioro gmina, przez p. Drozda, o polecenie urzęd. podat. w Tarnobrzegu wypisania gospodarzy z Jeziora, którzy podatek gruntowy w Grębowie opłacają.

38. Kostheim Aniela przez p. Firleja o zarządzenie budowli wodnych po prawym brzegu Sanu pod Zarzeczem.

39. Zarzecze gmina przez p. Firleja o zarządzenie budowli wodnych nad Sanem w Zarzeczcu.

40. Cyga Piotr naczelnik gminy Jadowniki, przez posła Horszarda o rewizyę ustaw krajowych, o przedłożenie pytania, czyli ustawy te mają być nadal pozostawione lub nowemi zastąpione i czyli ustawodawstwo nowe dla kraju należyć ma do Sejmu lub Rady państwa.

41. Kolbuszowa Wydz. rady pow. przez posła hr. Reja z protestem przeciw uchwale Wydz. kraj. do l. 2950/75 w sprawie budowy drogi z Rzeszowa do Nadbrzezia.

42. Kolbuszowa Wydz. powiat. przez posła Kobylarza o wyjednanie, by urlopnikom wojskowym udzielano na podróż mundury.

43. Tenże Wydz. pow. przez p. Kobylarza w przedmiocie zaradzenia szerzącemu się pijaństwu.

44. Tenże Wydz. pow. przez posła Kobylarza w sprawie sporządzania aktów pośmiertnych przez urzędy gminne.

P. Kobylarz. Proszę o głos.

J. E. hr. Marszałek. P. Kobylarz ma głos.

P. Kobylarz. Proszę, aby petycja co do urlopników wojskowych była oddaną do komisji petycyjnej, dalej, aby ostatnie dwie petycje o pijaństwie i sporządzaniu aktów pośmiertnych odesłane były do komisji prawniczej.

P. Firlej. Proszę o głos.

J. E. hr. Marszałek. P. Firlej ma głos.

P. Firlej, Wnoszę, aby petycję Anieli Kostheim i petycję gminy Zarzecza odesłano do komisji administracyjnej.

J. E. hr. Marszałek. Kto się zgadza z wnioskiem p. Kobylarza, aby petycję w sprawie zarządzeń przeciwko pijaństwu odesłać do komisji prawniczej, raczy rękę podnieść (większość). Przyjęte.

Kto się zgadza z odesłaniem petycji w sprawie sporządzania aktów pośmiertnych przez urząd gminny do komisji prawniczej, zechce rękę podnieść (większość). Przyjęte.

Kto jest za tem, aby petycję pani Koshteim i gminy Zarzecza odesłano do komisji administracyjnej, zechce rękę podnieść (większość). Przyjęte.

Komisarz rządowy. Proszę o głos.

J. E. hr. Marszałek. P. Komisarz rządowy ma głos.

P. Komisarz rządowy. Na ostatniem posiedzeniu wniósł szanowny poseł Zawadowski i inni interpelację do komisarza rządowego tej treści: (czyta)

Na piątym posiedzeniu piątej sesji sejmowej z dnia 21go Września 1874 postawiłem wniosek o zniesienie ustawy z dnia 14 Czerwca 1868 i wprowadzeniu stopy procentowej w drodze ustawodawstwa, wzywając Wysoki Rząd, aby ze swojej stroay odniósł się gdzie potrzeba i poparł ten wniosek dla uzyskania tem pewniej pomyślnego skutku.

Zapytuję, co i z jakim skutkiem Wysoki Rząd w tym względzie zdziałał?

Na wniosek ten szanownego posła Zawadowskiego wniesiony w roku przeszłym do Wysokiego Sejmu zapadła uchwała Wysokiego Sejmu na dniu 15 października, którą wezwany został rząd do wyjednania w drodze ustawodawstwa państwowej ustawy dla królestwa Galicyi i Lodomeryi, któraby ustawę z 14 Czerwca 1868 r. w tymże kraju zawiesiła, a natomiast wprowadziła ustawę z dnia 2 Grudnia 1853 i rozporządzenie z 6 Grudnia r. 1866 zawierające w sobie postanowienie, które Wysoki Sejm uchwalił. Ta uchwała Wysokiej Izby przedłożoną została wysokiemu Ministerstwu z poparciem ze strony Namiestnictwa. Tymczasem na ostatniej kadencji Rady państwa sprawa ta poruszoną została bezpośrednio przez posła Sejmu krajowego a zarazem członka Izby poselskiej dr. Rydzowskiego. Wniosek komisji z tego powodu Radzie państwa przedstawiony opiewa. (czyta:)

Wzywa się rząd, aby wziął pod rozwagę, o ile by można przez stósowne zmiany ustawodawstwa cywilnego zaradzić niepokojącym stosunkom ekonomicznym, które powstały szczególnie w Galicyi z powodu nadzwyczajnego zadłużenia właścicieli mniejszych posiadłości.

Sprawa ta została przeto na drodze, jaką Wysoki Sejm uchwałą swoją zamierzył, już wytoczoną.

P. Wład. hr. Badenii; Proszę o głos.

J. E. hr. Marszałek. P. Badenii ma głos.

P. Wład. hr. Badenii. W przedmiocie zarządzonej przez kolej Karola Ludwika regulacji taryf dyferencjonalnych i w przedmiocie zamierzonego przez c. k. Rząd zmonopolizowania wszystkich kolei galicyjskich i zlania całego ruchu kolejowego w jedne ręce, Wydział krajowy uchwalił był natychmiast, jak się o stanie rzeczy dowiedział, jeszcze przed zebraniem się Wys. Sejmu w pierwszych dniach b. m. uczynić przedstawienie do Rządu w memoryale wystosowanym do Ministerjum handlu. Zanim jednakże ten memoriał zdołał być wyexpedowany, sprawa ta została poruszoną w tej Izbie przez p. Wolńskiego E. i Wysoki Sejm odsyłając odnośny wniosek do komisji administracyjnej, ujął tę sprawę sam w swoją rękę, zaczęł ingerencya Wydziału krajowego na dziś upada. W skutek tego Wydział krajowy uchwalił w dniu wczorajszym wy-

expedywania tego memoriału zaniechać a natomiast przedłożyć go Wysokiemu Sejmowi. Gdy według informacji naszych ta sprawa jest nagłą, a idzie tylko o formalne traktowanie tego memoriału, przeto imieniem Wydziału krajowego, upraszam wysoką Izbę o pozwolenie, bym sprawozdanie Wydziału krajowego z przedłożeniem tego memoriału mógł przedłożyć Wysokiej Izbie bez drukowania i to zaraz celem odesłania go do komisji administracyjnej, w której wniosek p. Wolańskiego się traktuje.

Komisarz rządowy. Proszę o głos.

J. E. hr. Marszałek. P. komisarz rządowy ma głos.

Komisarz rządowy. Przepraszam. Właśnie niektórzy panowie posłowie, którzy są także członkami Rady państwa, zwrócili na to moją uwagę, że wniosek komisji wybranej w Radzie Państwa dla sprawy lichwy, nie przyszedł na porządek dzienny. Jednak sprawa ta na wszelki sposób była w Radzie Państwa poruszona i będzie zbadana.

J. E. hr. Marszałek. Jest wniosek, aby memoriał Wydziału krajowego bez drukowania podany został do pierwszego czytania. Kto się z tem zgadza, zechce rękę podnieść, (większość). Przyjęte.

P. hr. Golejewski. Proszę o głos co do formalnego traktowania.

J. E. hr. Marszałek. Poseł Golejewski ma głos.

P. hr. Golejewski. Wcale się nie zgadzam z referentem, aby było bez drukowania odesłane, bo my chcemy wiedzieć, co też się przedkłada, a z samego odczytania nie można się dobrze zorientować.

J. E. hr. Marszałek. Zwracam uwagę p. Golejewskiego, że w tej mierze już uchwała zapadła, wszelka zatem dyskusja jest niedopuszczalna. P. Badeni ma głos.

P. Władysław hr. Badeni. Przedewszystkiem muszę wyjaśnić, że nie idzie o merytoryczne traktowanie tego memoriału, tylko o odesłanie go do komisji, więc jest kwestya czysto formalna, a że jest rzecz nagła, więc Wydział krajowy uchwalil wnieść ją bez drukowania na posiedzenie.

Głosy. Prosimy czytać memoriał.

P. Gross. Proszę o głos.

J. E. hr. Marszałek. Poseł Gross ma głos.

P. Gross. Wnoszę, ażeby sprawozdawcę uwolnić od czytania memoriału.

J. E. hr. Marszałek. Jest wniosek, ażeby sprawozdawcę uwolnić od czytania memoriału; kto się z tem zgadza, zechce rękę podnieść (wątpliwość). Proszę panów, kto jest za tem, ażeby sprawozdawcę uwolnić od czytania, zechce wstać (wątpliwość). Zarządę kontrapróbę. Kto jest przeciwny uwolnieniu sprawozdawcy od czytania, zechce wstać (sekretarze obliczają). Jest mniejszość, a zatem wniosek o uwolnienie sprawozdawcy od czytania jest przyjęty.

Sprawozdawca Wład. hr. Badeni. Co do formalnego traktowania wnoszę, ażeby memoriał ten był odesłany do komisji administracyjnej.

J. E. hr. Marszałek. Kto się zgadza z wnioskiem, ażeby memoriał ten był odesłany do komisji administracyjnej, zechce wstać (większość). Jest przyjęty.

P. hr. Golejewski. Proszę o głos.

J. E. hr. Marszałek. P. Golejewski ma głos.

P. hr. Golejewski. Komisya petycyjna odesłała petycję do l. 79. o subwencyę na rekonstrukcyę dróg powiatowych, do komisji drogowej; petycję w sprawie rekonstrukcyi dróg krajowych do l. 82 do komisji drogowej; petycję do l. 86 do komisji prawniczej, zaś petycję do l. 49 do komisji edukacyjnej. Przytem muszę nadmienić, że 15 członków jest wybranych do komisji petycyjnej i że posiedzenie odbywa się od 10 do 11 godziny, z tych zaś 15 wybranych do komisji członków, wielu przychodzi z końcem posiedzenia a większa część na posiedzenia nie uczęszcza, tak, że komplet zebrać trudno. Upraszam więc by byli łaskawi przychodzić, bo w przeciwnym razie imiona tych panów będę zmuszony podać do wiadomości Wysokiej Izby.

J. E. hr. Marszałek. Podaję do wiadomości Wysokiej Izby, że posiedzenia komisji propinacyjnej odbywają się o godzinie 10 rano w dniach, w których są posiedzenia sejmowe, w innych zaś dniach o godzinie 11.

Przystępujemy do porządku dziennego. Pierwszym przedmiotem porządku dziennego jest, pier-

Ob. Al. XXXVII. wsze czytanie przedłożenia rządowego z zamknięciem rachunków funduszów indemnizacyjnych.

P. Pietruski. Proszę o głos.

J. E. hr. Marszałek. P. Pietruski ma głos.

P. Pietruski. Wnoszę, ażeby przedmiot ten odesłany był do komisji budżetowej.

J. E. hr. Marszałek. Kto się zgadza z tem, ażeby przedmiot ten był odesłany do komisji budżetowej, zechce rękę podnieść, (większość). Jest przyjęte.

Drugim przedmiotem porządku dziennego jest, pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie organizacji zakładów leczniczych we Lwowie i Kulparkowie.

Sprawozdawca poseł Serwatowski ma głos.

Sprawozdawca p. Serwatowski (z trybuny). Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie organizacji zakładów leczniczych we Lwowie i Kulparkowie.

P. hr. Golejewski. Wnoszę, by sprawozdawcę uwolnić od czytania.

J. E. hr. Marszałek. Jest wniosek by sprawozdawcę uwolnić od czytania. Kto jest za tem, zechce rękę podnieść, (większość). Jest przyjęty.

Sprawozdawca p. Serwatowski. Co do formalnego traktowania stawiam wniosek odesłania sprawozdania tego do komisji administracyjnej, a motywuję to tem, że sprawozdanie to dotyczy statutów i jako takie musi być załatwione przedtem w komisji administracyjnej, nim pod względem finansowym będzie mogło być załatwione w komisji budżetowej

J. E. hr. Marszałek. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść (większość). Jest większość, zatem wniosek odesłania do komisji administracyjnej jest przyjęty.

Ob. Al. XXXIX. Trzecim przedmiotem porządku dziennego jest: pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o stanie krajowej szkoły gospodarstwa lasowego. Sprawozdawca poseł Skwarczyński ma głos.

Sprawozdawca p. Skwarczyński, (wchodzi na trybunę).

Głosy. Prosimy o uwolnienie sprawozdawcy od czytania.

J. E. hr. Marszałek. Jest wniosek uwolnienia sprawozdawcy od czytania. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść (większość). Jest większość, a zatem wniosek uwolnienia sprawozdawcy od czytania jest przyjęty.

Sprawozdawca p. Skwarczyński. Co do formalnego traktowania wnoszę, ażeby to sprawozdanie było odesłane do komisji kultury krajowej.

J. E. hr. Marszałek. Jest wniosek, ażeby sprawozdanie to odesłane było do komisji kultury krajowej. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść (większość). Jest przyjęty.

(Czwartym przedmiotem porządku dziennego jest: pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o wydatkach na szkołę weterynaryi preliminarzowych na rok 1876. Sprawozdawca poseł Skwarczyński ma głos.)

Głosy. Prosimy o uwolnienie sprawozdawcy od czytania.

J. E. hr. Marszałek. Jest wniosek uwolnienia sprawozdawcy od czytania. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść (większość). Jest większość; a zatem wniosek uwolnienia sprawozdawcy od czytania jest przyjęty.

Sprawozdawca p. Skwarczyński. Co do formalnego traktowania wnoszę, aby sprawozdanie to odesłane było do komisji budżetowej.

J. E. hr. Marszałek: Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść (większość). Jest większość, wniosek zatem odesłania sprawozdania tego do komisji budżetowej jest przyjęty.

Piątym przedmiotem porządku dziennego jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wniosku posła Skrzyńskiego o utworzeniu biura górniczego. Sprawozdawca poseł Skwarczyński ma głos.

Głosy: Prosimy o uwolnienie sprawozdawcy od czytania.

J. E. hr. Marszałek: Jest wniosek uwolnienia sprawozdawcy od czytania. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść (większość). Wniosek uwolnienia sprawozdawcy od czytania jest przyjęty.

Sprawozdawca p. Skwarczyński. Co do formalnego traktowania wnoszę, ażeby sprawozdanie to odesłane było do komisji kultury krajowej.

Ob. Al. XL.

Ob. Al. XLI.

J. E. hr. Marszałek. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść (większość). Jest większość a zatem wniosek odesłania tego sprawozdania do komisji kultury krajowej jest przyjęty.

Szóstym przedmiotem porządku dziennego jest.

Ob. Al.
XLII.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie tłumaczenia art. 12 ustawy krajowej z dnia 2. Maja 1873 o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego. Sprawozdawca poseł Pietruski ma głos.

Sprawozdawca p. Pietruski: (wchodzi na trybunę).

Głosy: Prosimy o uwolnienie sprawozdawcy od czytania.

J. E. hr. Marszałek. Jest wniosek uwolnienia sprawozdawcy od czytania. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść (większość). Jest większość a zatem wniosek uwolnienia sprawozdawcy od czytania jest przyjęty.

Sprawozdawca p. Pietruski: Co do formalnego traktowania wnoszę, by sprawozdanie to odesłane było do komisji edukacyjnej z 9 członków składać się mającej.

J. Ex. hr. Marszałek: Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść (większość). Jest większość, a zatem wniosek odesłania do komisji edukacyjnej tego sprawozdania jest przyjęty.

Przystępujemy do wyboru komisji edukacyjnej z 9 członków. Na skrutatorów wzywam p. Bartoszewskiego, Cywińskiego, Gawronka, Halkę, Hóppena, Hubara, Kocka, Koziebrodzkiego, Męcińskiego, Pilińskiego i Waygarta. Proszę panów zbierać kartki.

Sekretarz J. Badeni: (czyta spis posłów, posłowie składają swe głosy do urny).

J. Ex. hr. Marszałek. Przerwyam posiedzenie na 10 minut.

(Po przerwie).

Jest rezultat głosowania:

Sprawozdawca p. Waygart: Głosujących było 93. Absolutna większość 47. Z tych otrzymali pp.: Czerkawski 69, Czerniański 86, Dunajewski 89, Dzieduszycki 90, Majer 90, Sawczyński 72, Stupnicki 91, Szujski 92, Chełmecki 50. Wszyscy są zatem wybrani.

J. Ex. hr. Marszałek. Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji petycyjnej nad petycjami Władysława Sidorowicza i Konstantego Olszewskiego o udzielenie całorocznej zaliczki. Sprawozdawca p. Podlewski.

Sprawozdawca p. Podlewski: (czyta):

Władysław Sidorowicz adjunkt kasowy przeszedł z służby rządowej w 1867 r. do Wydziału kraj. jako praktykant za urlopem i otrzymał dyurnym po 1 zlr.; dekretem z Grudnia 1868 r. mianował go Wydział kraj. stałym adjunktem kasowym z płacą 800 zlr. z obowiązkiem złożenia kaucyi wyrównywującej jednorocznej płacy i otrzymał pozwolenie, by na kaucyę składał miesięcznie po 15 zlr. później 10 i 8, w r. 1874 posunięty został na płacę roczną zlr. 900, a w r. 1873 otrzymał zlr. 1200 z obowiązkiem dopełnienia kaucyi, a że się ożenił jeszcze w r. 1866 i mając pięcioro dzieci nie zdołał przy początkowo bardzo szczupłej pensyi, utrzymać równowagi finansowej, i niedobory raz wprowadzone nie opuszczały petenta, słabość długa żony, kuracya dzieci z których niestety czworo umarło, obowiązki dla 70-letniej staruszki matki wykoleiły petenta z stanu normalnego i popchnęły go do zaciągnięcia pożyczek lichwiarskich, których same procenta pożerają połowę pensyi a nadziei spłacenia żadnej, w tem krytycznem położeniu udaje się petent do Wysokiego Sejmu z prośbą o udzielenie jednorocznej zaliczki na płacę w kwocie 1350 zlr. zwrotną w 48 miesięcznych ratach, której zwrot miałby petent policą ubezpieczenia na życie upewnić. Komisya petycyjna rozpatrzywszy te wszystkie uzasadnione powody, dalej widząc że tak referent Wydziału krajowego oraz kasyer jako przełożony petenta poświadczają te wszystkie przez petenta wprowadzone okoliczności, dalej to, iż Wydział krajowy przesłał do W. Sejmu tę prośbę z poparciem od siebie, komisya petycyjna pozwala sobie przedłożyć Wysok. Sejmowi tę prośbę do uwzględnienia i wnosi, ażeby pożyczka w kwocie zlr. 1350 zwrotna w 48 miesięcznych równych ratach, za ubezpieczeniem tejże policą na życie p. Sidorowiczowi Władysławowi była udzieloną.

J. E. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta.

P. hr. Golejewski. Proszę o głos.

J. E. hr. Marszałek. P. Golejewski ma głos.

P. hr. Golejewski. Zwracam uwagę, że mamy obowiązek przyjść w pomoc urzędnikom, którzy so-

bie na to zasłużyli, tem więcej, że pozostając w rękach lichwiarzy nie są w stanie wypełniać należycie obowiązków swoich, ponieważ wystawieni są na rozmaite szykany z ich strony. Dlatego proszę Wys. Izbę, aby była łaskawa uchwalić to tem więcej, że fundusz krajowy na tem nie straci; albowiem zaliczka będzie zwrócona w 48 ratach, a petent jest zaasekurowany; więc nie ma obawy, aby nawet w razie jego śmierci fundusz krajowy był narażony na stratę.

P. Gniewosz. Proszę o głos.

J. E. hr. Marszałek: P. Gniewosz ma głos.

P. Gniewosz. Proszę o wyjaśnienie, czy petent już jest zaasekurowany.

Sprawozdawca p. Podlewski. Jest zaasekurowany i policę mamy.

J. E. hr. Marszałek. Nikt więcej głosu nie żąda? (nikt). Wiec kto się zgadza na udzielenie Sidorowiczowi zaliczki w kwocie 1350 zlr. zwrotnej w 48 miesięcznych, równych ratach, zechce rękę podnieść (większość). Jest przyjęte.

Sprawozd. p. Podlewski. (czyta):

Konstanty Olszewski w prośbie podanej do W. Sejmu streszcza przebieg życia swego pełen poświęceń dla kraju aż do r. 1865, w którym to czasie przybył z rodziną do Lwowa i został przy Wydz. kraj. jako dytaryusz umieszczony. Niepowodzenia różne popchnęły petenta w ręce lichwiarzy, a jako ojciec pięciorga dzieci, z których jedno dopiero niedawno żyć przestało, przy płacy adjunkta, którą w dzisiejszej wysokości dopiero od roku pobiera, długów raz zrobionych już z dochodu spłacić nie mógł przy tak licznej rodzinie a oprócz tego potrzebie kuracyi samego petenta stwierdzonej lekarskim poświadczeniem dr. Weigla, według którego w skutek postrzału w nogę z 1863 r. otrzymanego, dotąd kuli środkiem lekarskim usunąć się nie powiodło. Komisya petycyjna rozpatrzywszy te wszystkie uzasadnione powody, dalej doczytawszy się na prośbie poświadczonej przez referenta kasowego, Wydział kraj. i kasyera jako bezpośrednich przełożonych petenta, iż te wszystkie w prośbie zamieszczone okoliczności są prawdziwe, dalej to, iż Wydział krajowy przesłał do Wysokiego Sejmu tę prośbę z poparciem od siebie, komisya petycyjna pozwala sobie przedłożyć Wys. Sejmowi tę prośbę do uwzględnienia i wnosi, aby pożyczka w kwocie 1200 zwrotna w 48 miesięcznych, równych ratach za ubezpiecze-

niem tejeż policą na życie panu Konstantemu Olszewskiemu była udzieloną.

J. E. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta.

P. hr. Golejewski. Proszę o głos.

J. E. hr. Marszałek: P. Golejewski ma głos.

P. hr. Golejewski. Petycję tę polecam także Wys. Izbie, aby raczyła się do niej przychylić z tych samych powodów co do poprzedniej. Zabieram głos powtórnie dlatego jedynie, ponieważ w zeszłym roku mieliśmy taki precedens, iż uchwalono jedną zaliczkę a odrzucono drugą; stała się więc niesprawiedliwość, że jednemu daliśmy, drugiemu odmówili.

P. Antoniewicz. Proszę o hołos.

J. E. hr. Marszałek: P. Antoniewicz ma głos.

P. Antoniewicz. Ja w zasady nie sprotywlaju się udileniu załyczky, ale chotiwby, aby w tom wzhladi zachowana buła pewnaja norma. Widomo je, szczo w służbi prawytelstwennoj duże ridko udilajut sia taki załyczky. Jesły jest nadija, aby tym sposobom petenta wytiachnuty z ruk łychwy, to sia sohlaszaju, ale jesły ne ma takoj szansy, to ne potrzebno uże i załyczky udilaty. Bo jak widomo, czerez zatiahnienie dlugiw pomahaje sia ale można i poszkodyty. Toj petent kilka razy uże distał zapomohu i pokazalo sia, że ta zapomoha ne poprawyla jeho polozenia, i ne znaju czy załyczka jeho wyratuje. Ja ne sprotywlaju sia wneseniu komisyi petycyjnoj, ino chotilby, aby na budusznist w bardzo ridkich wypadkach udilano takich załyczok.

P. Pietruski. Proszę o głos.

J. E. hr. Marszałek. P. Pietruski ma głos.

P. Pietruski. Mogę szan. posła zapewnić, że Wydział krajowy rzeczywiście w rzadkich wypadkach takie prośby do uwzględnienia przedkłada. Prośby wnoszone do referenta, czy też do marszałka zaraz już z początku zostają usunięte, jeżeli nie są uzasadnione. Prośby, które tutaj przychodzą są zupełnie uzasadnione i zasługują na poparcie. Przychodzimy tu w pomoc ludziom zasłużonym. Zresztą fundusz krajowy nie na tem nie traci, albowiem zaliczka zwrotną jest w 48. ratach, a w wypadku śmierci mamy policę asekuracyjną w rękę i możemy kapitał odebrać. W tym roku zaszedł nawet

taki wypadek. Wys. Izba udzieliła Iwanickiemu zaliczkę całoroczną, a on w styczniu następnego roku umarł. Ponieważ jednakże mamy policę więc odbierzemy cały kapitał.

Popieram wniosek komisji z tem zapewnieniem że nieuzasadnione prośby nie przedkładają się Wys. Izbie.

P. Antoniewicz. Proszu o hołos.

J. E. hr. Marszałek. P. Antoniewicz ma głos.

P. Antoniewicz. Fundusz krajowyj ne tratyt kapitału, ale ma je stratu, poneże procentiw ne distaje. Ja jak wże skazawjem ne sprotywlaju sia w zasadi udileniu takoj zapomohy, ino żelałbym, aby to sia ridko zdarzało.

J. E. hr. Marszałek. Nikt więcej głosu nie żada (nikt). Dyskusja zamknięta.

P. Sprawozdawca ma głos.

Sprawozd. p. Podlewski. Do wyvodu, jaki przedstawił nam referent Wydziału krajowego nie mam nic do dodania. Co się tyczy obawy p. Antoniewicza o stratę procentu, to wiemy, że i tak w Wydziale krajowym musi zawsze leżeć kilka tysięcy w zapasie, które żadnego procentu nie niosą. Zdaje mi się przeto, że ta obawa nie jest właściwą.

J. E. hr. Marszałek. Wniosek komisji petycyjnej jest następującej treści: „Udziela się Konstantemu Olszewskiemu tytułem awansu 1200 złr., które w równych 48-miesięcznych ratach mają być spłacone.“

Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść (większość). Wniosek przyjęty. Porządek dzienny jest wyczerpany. Posiedzenie komisji drogowej odbędzie się dnia 18. b. m. o godzinie 6. wieczór i komisja terytoryalna zbierze się jutro o godzinie 11. przed południem; komisja do zbadania czynności Wydziału krajowego zbierze się dziś o godzinie 4 po południu; posiedzenie komisji prawniczej odbędzie się zaraz po posiedzeniu, a komisji kultury krajowej dziś o godzinie 8. wieczór. Następnie podaje do wiadomości, że petycje, które p. sekretarz odczyta, jako przez komisję petycyjną załatwione, są w biurze sejmowem do przejrzania.

Sekretarz p. Abrahamowicz (czyta).

L. 87/S. Petycję gminy Rożnów o posterunek żandarmeryi uchwalono przesłać Rządowi do szczególnego uwzględnienia.

L. 84/S. Petycję Leona Kunischa, kancelisty Wydziału krajowego o zaliczkę uchwalono przedstawić z wnioskiem na uwzględnienie.

L. 36/S. Petycję Jakóba Gordona, literata o veniam aetatis i studiorum uchwalono przedłożyć Sejmowi z poparciem.

L. 81/S. Petycję gminy Makowce o przyspieszenie wykupna mesznego i innych danin kościelnych uchwalono odstąpić Namiestnictwu.

J. Ex. hr. Marszałek. Następane posiedzenie dnia 19. kwietnia o godz. 11. rano.

Porządek dzienny jest następujący (czyta):

Porządek dzienny 7. posiedzenia 6 sesji, III peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie dnia 19. kwietnia 1875 o godzinie 11. przed południem.

1. Pierwsze czytanie przedłożenia rządowego z projektem do ustawy względem przemiany miar i wag zawartych w ustawach krajowych na miary i wagi metryczne.

2. Pierwsze czytanie przedłożenia rządowego z projektem do ustawy o ochronie własności polowej.

3. Drugie czytanie przedłożenia Wydziału krajowego względem rozłączenia gmin Obarzym i Temeszów Sprawozd. p. Kocylowski.

4. Drugie czytanie przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie wyjednanania ustawy wymagającej do zapisu na sąd polubowny aktu notaryalnego. Sprawozd. p. Fruchtmann.

5. Drugie czytanie przedłożenia Wydziału krajowego o zakupno gruntu pod budowę gmachu dla Wys. Sejmu i Wydz. krajowego. Sprawozdawca p. Koziobrodzki.

6. Sprawozdanie Wydz. krajowego o zezwolenie na pobór wyższych dodatków gminnych. Sprawozd. p. Skwarczyński.

Sprawozdanie Wydz. krajowego o zezwolenie na pobór myt. Sprawozdawca poseł Władysław Bałeni.

8. Sprawdzenie wyborów. Sprawozdawca p. Pietruski.

Sprawozdanie komisji petycyjnej o petycjach.

Posiedzenie zamknięte.

Koniec posiedzenia o godz. 12 min. 45.